

Žalovaná agrární banka československá koupila dne 24. října 1920 od žalující bankovní společnosti 2,000.000 Krak. za 411.522 Kč 64 h s výhradou, že valuta bude složena u vídeňské filiálky Živnostenské banky nejpozději do 29. října 1920 s tím, že by žalovaná jinak na ni ne-reflektovala. Koupených 2,000.000 Krak. bylo sice dne 29. října 1920 na ujednaném místě uloženo, ale omylem pro Moravskou agrární banku. Žalovaná pro nedodání včas obchod stornovala. Žaloba na zaplacení 411.522 Kč 64 h byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odvolací soud, převzav zjištění soudu procesního, dospěl z nich ke skutkovému závěru, že žalovaná banka smlouvou ze dne 24. října 1920 koupila prostřednictvím Rudolfa T-a od žalující firmy 2,000.000 Krak. za 411.522 Kč 64 h (a 997 Kč 36 h) s výhradou, že valuta složena bude pro žalovanou banku firmou K. ve Vídni u Živnostenské banky, filiálky ve Vídni nejpozději do 29. října 1920, ježto by jinak žalovaná na ni ne-reflektovala, kdežto protihodnota měla být dle dalšího ujednání ze dne 25. října 1920 žalovanou bankou složena teprve tehdy, až obdrží zprávu o složení korun rakouských. Správným jest právní názor odvolacího soudu, že výhradu složení ukoupené valuty dnem 29. října 1920 se sankcí »že by žalovaná jinak na ni ne-reflektovala« pokládati jest za podstatnou podmínku smlouvy v ten rozum, že pozdější plnění nemá být pokládáno za splnění smlouvy, že tedy jde o obchod fixní ve smyslu čl. 357 obch. zák. Bylo také zjištěno, že stanovení konečného dne splatnosti s řečeným účinkem nebylo nikterak nahodilým, nýbrž že základem jeho byl závazek žalované banky, by svému komitentu do téhož dne s tímž účinkem valutu onu ve Vídni opatřila, což právě nasvědčuje tomu, že vůle žalované strany nesla se k tomu, že jen včasné plnění pokládati jest za splnění smlouvy. Nesporno jest, že firma K. sice ony 2,000.000 Krak. dne 29. října 1920 u Živnostenské banky filiálky ve Vídni složila, ne však pro žalovanou, nýbrž omylem pro Moravskou agrární banku, a že teprve dne 6. listopadu 1920 omyl tento byl napraven, o čemž žalovaná teprve dopisem ze dne 10. listopadu 1920 byla zpravena. Nebylo tudíž vyhověno podstatné podmínce včasného plnění, neboť 2,000.000 Krak. dne 29. října 1920 pro žalovanou u Živnostenské banky filiálky ve Vídni složeny nebyly, takže jimi toho dne disponovati nemohla. Nerozhodno jest, že omyl onen nezavinila přímo žalobkyně, nýbrž firma K. & Co., neboť zodpovědnost spadá i v tom případě na žalobkyni, jež oproti žalované vzala na se závazek, že zmíněná částka včas bude složena.

Čís. 3411.

Vrácení služného, jež prý neprávem vyplatil svému úředníku, nemůže se stát domáhati na soudě.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1924, Rv I 1409/23.)

Žalovaný byl poštovním komisařem a bylo mu dne 1. července 1922 vyplaceno měsíční služné. Žalovaný přijal místo u zemské správní komise, což oznámil dne 7. července 1922 ředitelství pošt a telegrafů, a, když byla jeho žádost o poskytnutí dovolené zamítnuta, vzdal se svého dosavadního místa u pošty. Žalobu státu na vrácení služného za měsíc červenec procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud jí vyhověl.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením a odmítl žalobu.

Důvody:

Žalovaný uplatňuje v dovolání kromě dovolacích důvodů čis. 3 a 4 Šu 503 c. ř. s. též dovolací důvod čis. 1 Šu 503 c. ř. s. a tento dovolací důvod jest dán, třebaže v jiném směru, než jak míní dovolatel. Zmatečnost podle Šu 477 čis. 6 c. ř. s. neprávem spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud řešil i otázku, zdali žalovaný opustil svémocně službu u ředitelství pošt a telegrafů, o čemž prý jedině rozhodovati přísluší disciplinární komisi, ale zmatečností právě uvedenou, že totiž bylo rozhodnuto o věci na pořad práva nepatřící, napadený rozsudek přes to trpí, což vidno z tohoto. Státní pokladna domáhá se v tomto sporu na žalovaném vrácení služného za měsíc červenec 1922, které mu na prvního toho měsíce vyplatila, z důvodu, že prý služné žalovanému nepříslušelo, ježto byl tehdy již ve službách zemského správního výboru v Praze a též od něho služné za měsíc červenec 1922 obdržel. Žalovaný naproti tomu tvrdí, že přijal služné od státní pokladny právem, ježto prý byl v den výplaty ještě ve státní službě a služné mu proto náleželo. Jak vidno, jedná se v tomto sporu o pohledávku státu proti jeho úředníku ze služebního poměru a jde ve sporu o to, zdali vyplacené služné příjemci příslušelo či nikoli. Podle dvorního dekretu ze dne 16. srpna 1841 čis. 555 sb. z. s. jest o pohledávkách státu proti jeho úředníkům a sluhům a na vzájem, jsou-li odvozovány ze služebního poměru, rozhodovati cestou správní. Dle řečeného je sporný nárok pohledávkou státu proti jeho úředníku ze služebního poměru a je tudíž ohledně něho pořad práva vyloučen (Pražák: spory o příslušnost I. str. 170). Trpí tedy rozsudky nižších soudů i s předchozím řízením zmatečností podle Šu 477 čis. 6 c. ř. s. a bylo proto na dovolání se usnésti, jak se stalo.

Čís. 3412.

Pokud dlužno v žalobě rozlišiti vindikované věci.

Vyplývá-li ze skutkové podstaty protiprávního jednání závazek solidární, není třeba, by žalobce solidárnost blíže odůvodňoval.

Alternativní zmocnění možno učiniti pouze za řízení v první stolici.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1924, Rv I 1490/23.)